

Επιστημονικό Συνέδριο για τον Όσιο Λουκά τον εν Στειρίω

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Επιστημονικό Συνέδριο
ΟΣΙΟΣ ΛΟΥΚΑΣ
Ο ΕΝ ΣΤΕΙΡΙΩ
ΚΑΙ Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΑ, ΘΕΟΛΟΓΙΑ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
5-7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2026
40 έτη από την επανακομιδή
των Ιερών Λειψάνων του Οσίου από τη Βενετία

ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
«ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ»
(ΑΙΘΟΥΣΑ Η «ΘΟΥΣ»),
ΠΕΙΡΑΙΑΣ 254, ΤΑΥΡΟΣ,

ΚΤΗΡΙΟ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ,
ΔΕΙΝΟΚΡΑΤΟΥΣ 68, ΑΘΗΝΑ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ
ΟΣΙΟΥ ΛΟΥΚΑ
ΕΝ ΣΤΕΙΡΙΩ

Διοργανωτές:
1. Μητρόπολη Θηβών, Λεβαδείας και Αυλίδος
2. Ιστορικό Αρχείο της Εκκλησίας της Ελλάδος (ΙΑΕΕ)
3. Βιβλιοθήκη της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος
4. Ίδρυμα Ποιμαντικής Επιμόρφωσης της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών
5. Τμήμα Θεολογίας, Θεολογική Σχολή, ΕΚΠΑ

Το Τμήμα Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α. σε συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη Θηβών, Λεβαδείας και Αυλίδος, το Ιστορικό Αρχείο της Εκκλησίας της Ελλάδος (ΙΑΕΕ), τη Βιβλιοθήκη της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, και το Ίδρυμα Ποιμαντικής Επιμόρφωσης της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών (ΙΠΕ) διοργανώνουν 5 έως 7 Ιουνίου 2026 Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα: «Όσιος Λουκάς ο εν Στειρίω και η Ιερά Μονή του. Ιστορία, Θεολογία και Πολιτισμός» με αφορμή την επέτειο των 40 ετών από την επανακομιδή των ιερών λειψάνων του Οσίου από τη Βενετία.

Το Επιστημονικό Συνέδριο τελεί υπό την αιγίδα του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου Β΄.

Η τελετή έναρξης και η Κεντρική Εισήγηση του Συνεδρίου με ομιλητή τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Ταλαντίου κ. Θεολόγο (Αλεξανδράκη), Διευθυντή του Ι.Π.Ε., θα πραγματοποιηθούν την Παρασκευή 5 Ιουνίου 2026 στο Κέντρο Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος» (Αίθουσα η «Θόλος»), Πειραιώς 254, Ταύρος.

Οι κύριες εργασίες του Συνεδρίου θα διεξαχθούν το Σάββατο 6 Ιουνίου 2026 στο Κτίριο Εκδηλώσεων της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, Δεινοκράτους 68, Αθήνα.

Το Επιστημονικό Συνέδριο θα ολοκληρωθεί την Κυριακή 7 Ιουνίου 2026 στους χώρους της παλαιάτης Ιεράς Μονής Οσίου Λουκά με Αρχιερατική Θεία Λειτουργία, Στρογγυλή τράπεζα και επίσημο γεύμα.

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

Παρασκευή 5 Ιουνίου 2026

Κέντρο Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος» (Αίθουσα η «Θόλος»), Πειραιώς 254, Ταύρος.

19:30 Έναρξη Τελετή

- Χαιρετισμοί
 - Χαιρετισμοί Οργανωτών Φορέων
 - Κήρυξη της Έναρξης των Εργασιών του Συνεδρίου
 - Κεντρική Εισήγηση: Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Ταλαντίου κ. Θεολόγος, Διευθυντής του Ι.Π.Ε.: «Η Τεχνολογία στην Ύληση της Ποιμαντικής: Η Ταμία Εικονικής Πραγματικότητας για τον Όσιο Λουκά, μέ αφορμή τη συμπλήρωση 40 ετών από την Έπανάκριση των Ύληων Λειψάνων από τη Βενετία υπό τον Μακαριωτάτο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου (1986-2026)»
 - Παρουσίαση της ταίας εικονικής περιήγησης για τον βίο του Όσιου Λουκά και τον μοναχικό διάκασμο των τριών ναών της Ίερης Μονής του Όσιου Λουκά, από τον Ναό της Παναγίας, το Καθολικό έως και την Κρύπτη.
- Δέξωση

Σάββατο 6 Ιουνίου 2026

Κτίριο Εκδηλώσεων της Ίερης Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, Δεινοκράτους 68, Αθήνα.

09:00-09:15 Προσέλευση - Έγγραφες

09:15-09:30 Καλωσόρισμα υπό Σεβασματάτου Μητροπολίτου Βρασθένης κ. Θεοκλήτου, Προέδρου της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου και Επίσκου του Ιστορικού Αρχείου της Εκκλησίας της Ελλάδος (ΙΑΕΕ)

09:30-10:30 Α' ΣΥΝΕΔΡΙΑ: Ο Βίος του Όσιου Λουκά

Προεδρείο: Καθηγητής Δημήτριος Μόσχος, ΕΚΠΑ

- Καθηγητής Ηλίας Γαρένης, Ίονιο Παν/μο: «Ο Δημήτριος Σοφινός ως έκδοσης του Βίου του Όσιου Λουκά»
- Δρ. Παναγιώτης Θεοδωρόπουλος, Διευθυντής Βιβλιοθήκης Ίερης Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος: «Η έκδοσης του Βίου από τους W. Robert Connor και Carolyn L. Connor»
- Καθηγητής Στέφανος Ευθυμιάδης, ΑΠΚΑ: «Ο βίος του Όσιου Λουκά και το Ιστορικό πλαίσιο του 10^{ου} αιώνα»

Συζήτηση

10:30-10:45 Διάλειμμα

10:45-11:45 Β' ΣΥΝΕΔΡΙΑ: Όσιος Λουκάς: Βίος, αγιότητα και θεολογική σημασία

Προεδρείο: Καθηγητής Ίωάννης Παναγιωτόπουλος, ΕΚΠΑ

- Καθηγητής Συμεών Πασαλιδής, ΑΠΘ: «Χαρίσματα και μοναστική άσκηση στον Βίο του όσιου Λουκά. Μία αναγνώση των πηγών»
- Άν. Καθηγητής Δημοσθένης Κακλιμάνος, ΑΠΘ: «Λειτουργική μνήμη και αγιότητα στον Βίο του όσιου Λουκά»
- Δρ. Δημήτριος Βαχαβιάδης, ΕΔΙΠ, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου: «Θαύματα και προσκυντές στις πηγές του Έλικωνα: Η Μονή του Όσιου Λουκά ως περιφερειακό προσκυνηματικό κέντρο κατά τη μέση βυζαντινή περίοδο»

Συζήτηση

11:45-12:15 Διάλειμμα

12:15-13:15 Γ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ: Η Άσκητική Πορεία του Όσιου Λουκά

Προεδρείο: Αρχιγραμματέας Ίερης Συνόδου, Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Σκιάθου κ. Ίωάννης.

- Άρχιμ. Άλκιος Γιαννιός, ύπ. Δρ. ΕΚΠΑ: «Ο Όσιος Λουκάς ως άσκητής των Άθωνών»
- Ευστάθιος Χιώτης, ύπ. Δρ. ΕΚΠΑ - Ιστορικό Αρχείο της Εκκλησίας της Ελλάδος (ΙΑΕΕ): «Ο βίος του Όσιου Λουκά μέν και την ίδρυση της φερώνυμης Ίερης Μονής»
- Νικόλαος Κατακούλης, ύπ. Δρ. ΕΚΠΑ: «Η ίδρυση και η Ιστορική πορεία της Ίερης Μονής Όσιου Λουκά»

Συζήτηση

13:15-14:30 Διάλειμμα - Επίσημο Γεύμα

14:30-15:30 Δ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ: Ί'ερά Μονή Όσιου Λουκά: Άρχαια, Ιστορική Διαδρομή και Τεκμήρια

Προεδρείο: Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Ταπανίου κ. Θεολόγος

- Νικόλαος Τόμπρος, Άν. Καθηγητής Πολιτικής

Ίστορίας ΣΣΕ - Δ/ντής ΙΑΕΕ: «Αναζητώντας την άνθρωπογεωγραφία της μονής του Όσιου Λουκά σε αρχαϊκά σύνολα και πηγές»

- Παναγιώτης Άγγελόπουλος, ύπ. Δρ. ΕΚΠΑ - Ιστορικό Αρχείο της Εκκλησίας της Ελλάδος (ΙΑΕΕ): «Είδησεις για την Ί. Μονή Όσιου Λουκά Στερίου την περίοδο 1833/4 - 1850 μέ βάση το αρχαιολογικό υλικό του Ιστορικού Αρχείου της Εκκλησίας της Ελλάδος (ΙΑΕΕ)»
- Έλενη Λύλλη, ύπ. Δρ. ΕΚΠΑ - Συνεργάτης Ι.Π.Ε.: «Από τό Μουσείο στην Όθων: Ο Ψηφιακός Ξεναγός και η Άνάδειξη των Ίλησων της Μονής Όσιου Λουκά μέσω του ψηφιακού άποθετηρίου του Ίδρυματος Ποιμαντικής Έπιμορφώσεως»

Συζήτηση

15:30-15:45 Διάλειμμα

15:45-16:45 Ε' ΣΥΝΕΔΡΙΑ: Ί'ερά Μονή Όσιου Λουκά: Αρχιτεκτονική και Ψηφιδωτά

Προεδρείο: Καθηγήτρια Δέσποινα Μιχαλάκη, ΕΚΠΑ

- Άν. Καθηγητής Γεώργιος Παλλής, ΕΚΠΑ: «Τό καθολικό της μονής του Όσιου Λουκά και η άκτινοβολία του έως τους νεότερους χρόνους»
- Άρχιμ. Έφραίμ Γκιβίσης, Δρ. ΑΠΘ: «Ανακαλύπτοντας τους κορηγούς του ψηφιδωτού διακόσμου της Ίερης Μονής Όσιου Λουκά Βοιωτίας. Μά νέα προσπάθεια χρονολόγησης του έντοιχου διακόσμου μέσα από τις ψηφιδωτές παραστάσεις του Καθολικού»
- Άν. Καθηγητής Πασχάλης Ανδρούδης, ΑΠΘ: «Η Τράπεζα της Ίερης Μονής Όσιου Λουκά»

Συζήτηση

16:45-17:00 Διάλειμμα

17:00-18:00 ΣΤ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ: Ί'ερά Μονή Όσιου Λουκά: Ό Κοινοβιακός Βίος

Προεδρείο: Ομ. Καθηγητής Νικόλαος Όλυμπίου, ΕΚΠΑ

- Καθηγητής Σταύρος Μαρμαίδικος, Παν/μο Πατρών: «Ζητήματα Ιστορίας και αρχιτεκτονικής του Συγκροτήματος των Εκκλησιών της Ί. Μονής του Όσιου Λουκά»
- Έπ. Καθηγητής Φώτιος Άποστολός, ΕΚΠΑ: «Ύποψωση, διατύπωση και λειτουργικός

χρόνος. Ί'η συγκρότηση της Ιαρείας στον άνατολικό όρβόδοξο μοναχισμό»

- Άν. Καθηγητής Άρχιμ. Άρίσταρχος Γκρέκας, ΕΚΠΑ: «Ό Όσιος Λουκάς ως πρότυπο άσκητού και η άκτινοβολία του στον Έλληνοδόχο χώρο»

Συζήτηση

18:00-18:30 Διάλειμμα

18:30-19:30 Ζ' ΣΥΝΕΔΡΙΑ: Ί'ερά Μονή Όσιου Λουκά: Τό Μεγάλο Προσκύνημα

Προεδρείο: Καθηγητής Χρήστος Καραγιάννης, Αντιπρύτανης ΕΚΠΑ

- Καθηγητής Βασίλειος Κουκουσός, ΑΠΘ: «Άγιότητα και πολιτική έξουσία: Ό όσιος Λουκάς ό Στεριάτης και τό κέντρο έξουσίας στον έλληνοδόχο χώρο κατά τον 10ο αιώνα».
- Γεώργιος Διδασκάλλου, Γενικός Γραμματέας Ύπουργείου Πολιτισμού: «Η Μονή Όσιου Λουκά ως μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς (UNESCO)»
- Σεβασματάτος Μητροπολίτης Ίλίου, Άχαρνών και Πετρουπόλεως κ. Άθηνάγορος: «Ό Όσιος Λουκάς: η έποχή και η θεολογία του»

Συζήτηση

Κυριακή 7 Ιουνίου 2026

Ίερά Μονή Όσιου Λουκά

07:00-10:00 Αρχιερατική Θεία Λειτουργία

12:00-13:00 ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΤΡΑΠΕΖΑ: Ί'ερά Μονή Όσιου Λουκά: Παράδοση και μέλλον

Συντονιστές: Σεβασματάτος Μητροπολίτης Θηβών, Λεβαθείας και Αιλιίδος κ. Γεώργιος

- Άρχιμ. Σεραφείμ Παυλίδης, Ύγούμενος της Ίερης Μονής Όσιου Λουκά
- Ομ. Καθηγήτρια Ιωάννα Σταυφρή - Πουλήριμου, ΕΚΠΑ
- Φάνης Σπανός, Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδος

Συζήτηση

13:00 Επίσημο Γεύμα

Π Ρ Ο Σ Κ Λ Η Σ Η

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερώνυμος Β΄,
σᾶς προσκαλεῖ

στὸ Ἐπιστημονικὸ Συνέδριον ὡς συνδιοργανῶνουν 5-7 Ἰουνίου 2026
ἡ Ἱερά Μητρόπολις Θηβῶν, Λεβαδείας καὶ Μυλίδος,
τὸ Ἱστορικὸ Ἄρχειο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,
ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,
τὸ Ἰδρυμα Ποιμαντικῆς Ἑπιμόρφωσης τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν,
καὶ τὸ Τμῆμα Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἘΚΠᾶ
μὲ θέμα:

«Ὁσιος Λουκᾶς ὁ ἐν Στερίῳ καὶ ἡ Ἱερά Μονὴ του: Ἱστορία, Θεολογία καὶ Πολιτισμός»
(Πνευματικὴ ἐμπειρία, βυζαντινὴ τέχνη καὶ σύγχρονος προβληματισμός)

40 ἔτη ἀπὸ τὴν ἐπινακρομιδὴ τῶν Ἱερῶν Λειψάνων τοῦ Ὁσίου ἀπὸ τὴ Βενετία

στὸ Κέντρο Πολιτισμοῦ «Ἑλληνικὸς Κόσμος, Πειραιῶς 254, Ταῦρος, Παρασκευή 5 Ἰουνίου, στίς 19:30',
στὸ Κτίριο Ἐκδηλώσεων τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Δεινοκράτους 68, Ἀθήνα, Σάββατο 6 Ἰουνίου, ἀπὸ 09:00' ἕως 20:00',
καὶ στὴν Ἱερά Μονὴ Ὁσίου Λουκᾶ ἐν Στερίῳ, Κυριακὴ 7 Ἰουνίου, ἀπὸ 07:00 ἕως 12:00'.

Παρακαλοῦμε, ἐπιβεβαιώστε τὴ συμμετοχὴ σας τηλεφωνικῶς:
6978252555 κ. Παναγιώτης Θεοδωρόπουλος | 6972501201 κ. Παναγιώτης Ἠγγελόπουλος